

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ЖУКОВСЬКА СВІТЛАНА АНАТОЛІЇВНА

УДК 371.13:378 (043.3)

**РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ
АГРАРНИХ ВНЗ І–ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ В УМОВАХ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2016

Дисертацією є рукопис

Роботу виконано у Державному вищому навчальному закладі «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України

Науковий керівник кандидат педагогічних наук, доцент,
Снісаренко Ольга Степанівна,
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
НАПН України, професор кафедри
філософії і освіти дорослих

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор,
Сущенко Тетяна Іванівна,
Класичний приватний університет,
професор кафедри управління навчальним
закладом і педагогіки вищої школи

кандидат педагогічних наук, доцент,
Михайліченко Микола Васильович,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
доцент кафедри методики навчання
та управління навчальними закладами

Захист відбудеться «27» жовтня 2016 року о 13 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д.26.004.18 у Національному університеті біоресурсів і природокористування України за адресою: 03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15, корпус 10, кімната 221а

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного університету біоресурсів і природокористування України за адресою: 03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 13, навчальний корпус № 4, кімната 41а

Автореферат розісланий «24» вересня 2016 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. М. Буцик

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) визначено напрями розвитку освіти: підвищення рівня якості знань, оновлення змісту та форм організації освітнього процесу. Особливо актуальними є завдання розвитку професійного, інтелектуального, духовно-морального потенціалу особистості викладача, його здатності не тільки вирішувати педагогічні завдання, але й впроваджувати інноваційні технології у освітній процес, володіти психолого-педагогічними засадами міжособистісного спілкування, комунікації. У Національній доктрині розвитку освіти у XXI столітті зазначено, що вирішення окреслених завдань вимагає забезпечення безперервної освіти з урахуванням світових тенденцій розвитку освіти впродовж життя, соціально-економічних, технологічних та соціокультурних змін, які реалізуються шляхом формування потреби та здатності до самоосвіти; оптимізації системи перепідготовки працівників і підвищення їх кваліфікації, модернізації системи післядипломної освіти на основі відповідних державних стандартів. Отже, підготовка педагогічних працівників, розвиток їх професійної компетентності є ключовим освітнім завданням.

З входженням України до Європейського економічного простору професійна підготовка фахівців аграрного виробництва зазнає суттєвих змін. Підвищуються вимоги до якості їх підготовки, яка зумовлена, в першу чергу, якістю викладання. Саме викладач формує майбутнього фахівця і як конкурентоспроможного працівника, і як особистість, здатну до саморозвитку. Це вимагає постійного особистісного росту педагога, розвитку професійної компетентності. Особливе місце у цьому процесі займає педагогічна компетентність.

Інститути підвищення кваліфікації викладачів-аграріїв акцентують увагу на підвищенні фахової компетентності педагога як викладача певної конкретної дисципліни і не сприяють розвитку педагогічної компетентності викладачів спеціальних дисциплін аграрних технікумів і коледжів. Тому виникає потреба у якісному відстеженні динаміки зростання педагогічної компетентності педагогів, підготовка їх до роботи в новій освітній ситуації, створення умов для розвитку та самореалізації. За цих обставин зростає роль методичних служб, які є органічною частиною системи безперервної педагогічної освіти, і загалом Науково-методичного центру «Агроосвіта».

Теоретичну основу дослідження становлять праці українських та зарубіжних учених із проблем: філософії сучасної вищої освіти (В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, В. О. Кудін, М. В. Кузьмін, В. І. Луговий, П. Ю. Саух); з теорії та технології навчання дорослих (С. У. Гончаренко, А. О. Ліготський, С. О. Сисоєва); упровадження компетентнісного підходу в систему освіти (І.Д. Бех, Т. І. Браже, В. М. Введенський, Г.В. Єльнікова, М. В. Елькін, В. І. Маслов, М.В. Михайліченко, В.В. Олійник, Л. А. Петровська, О.Я. Савченко, В.А. Семиченко, О.С. Снісаренко, Е. М. Соф'янець, А. В. Хуторський). Важливість підвищення професіоналізму педагогічних працівників підтверджують праці вчених: Б. С. Гершунського, Н. В. Гузій, О. І. Гури, Н.А. Демешкант, П.Г. Лузана, А. К. Маркової, Л. М. Мітіної, В. В. Олійника, І. П. Підласого, М.А. Пригодія, Т.І.Сущенко; підготовку педагогів до інноваційної педагогічної діяльності досліджували М.В. Артюшина, І.М. Богданова,

О.В. Єльнікова, М.В. Кларін, В.В. Химинець, А.В. Хуторський, Н.Р. Юсуфбекова; управління інноваційним розвитком освіти (С.М. Ніколаєнко) та інноваційними процесами в освіті (Л.М. Ващенко). Питання розвитку та становлення методичної роботи на різних рівнях освіти розглядали Н.П. Волкова, В.В. Гуменюк, Г.С. Данилова, В.В. Дивак, Л.М. Колосова, Н.Г. Комаренко, Н.П. Корогод, І.А. Наумчук, В.С. Пікельна, М.І. Скрипник, Л.Л. Сушенцева. Дослідження О.Л. Ануфрієвої, Т.І. Бурлаєнко, Г.А. Дмитренка, В.В. Медвіда присвячені обґрунтуванню кваліметричного підходу в системі освіти.

Аналіз вітчизняної теорії та освітньої практики розвитку педагогічної компетентності викладачів набуває актуальності і свідчить про наявність суперечностей між:

- соціально-детермінованими вимогами до освіти і наявним рівнем професіоналізму педагогічних кадрів;

- високими темпами розвитку можливостей інформаційно-комунікаційних технологій у підвищенні рівня педагогічної компетентності викладачів аграрних технікумів та коледжів і недостатньою розробленістю програмно-методичного забезпечення, призначеного для розвитку педагогічної компетентності викладачів за допомогою дистанційного та змішаного навчання;

- значним потенціалом Науково-методичного центру «Агроосвіта» у розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації і недостатнім дослідженням ефективних шляхів її розвитку в умовах Центру.

Необхідність розв'язання виявлених суперечностей, актуальність проблеми дослідження, її теоретична і практична значущість зумовили вибір теми дисертаційної роботи **«Розвиток педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України і тісно пов'язано з науково-дослідною темою «Теоретико-методичні засади підготовки науково-педагогічних кадрів в системі післядипломної педагогічної освіти» (державний реєстраційний номер 0109U002236).

Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол № 4 від 23 червня 2010 р.) та узгоджено Міжвідомчою радою НАПН з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології в Україні (протокол № 6 від 28.09.2010).

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні, розробці і експериментальній перевірці моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації та умов її впровадження.

Об'єкт дослідження: педагогічна компетентність викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації.

Предмет дослідження: розвиток педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації.

Відповідно до мети дослідження визначено такі **завдання**:

- проаналізувати стан розробленості проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в теорії та практиці з метою уточнення понятійно-категоріального апарату;
- розробити модель і визначити організаційно-педагогічні умови розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру, перевірити їх ефективність і організаційно-педагогічні умови впровадження;
- визначити критерії, показники, рівні педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації;
- створити мультимедійний програмно-методичний комплекс «Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації» та провести роботу із впровадження його у практику;
- розробити факторно-критеріальні (кваліметричні) моделі та застосувати алгоритм оцінювання педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації;
- підготувати науково-методичні рекомендації щодо впровадження розробленої моделі та мультимедійного програмно-методичного комплексу.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих **методів дослідження**:

- аналіз і синтез, абстрагування та узагальнення, порівняння, зіставлення – для комплексного вивчення різних наукових поглядів з проблеми дослідження, теоретичного узагальнення основних підходів до розв'язання проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, визначення теоретичних основ її вирішення;
- метод конкретизації й систематизації теоретичних знань у процесі розробки завдань дослідження;
- моделювання – під час розробки моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів;
- діагностичні (бесіди, анкетування, інтерв'ю, опитування, тестування, вивчення документації);
- педагогічний експеримент – як можливість виявлення ефективності моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації;
- кваліметричний метод – для вивчення структурних компонентів та критеріїв оцінювання якості розвитку педагогічної компетентності, перевірки результативності механізмів розвитку педагогічної компетентності та розробленої моделі.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- *вперше розроблено та експериментально перевірено* модель розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру «Агроосвіта», яку представлено взаємопов'язаними блоками – методологічним, прогностично-аналітичним, мотиваційно-цільовим, змістово-процесуальним, оцінювально-коригувальним;
- *визначено й обґрунтовано* сукупність організаційно-педагогічних умов

розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації, а саме: функціонування інноваційного освітнього середовища Науково-методичного центру, що є складовою інноваційного педагогічного простору і характеризується орієнтованістю на розробку та впровадження інновацій, мотивацією на досягнення успіху; розробка та впровадження мультимедійного програмно-методичного комплексу для розвитку педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації;

– *створено* мультимедійний програмно-методичний комплекс «Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації» та впроваджено його у практику розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації;

– *удосконалено* алгоритм оцінювання педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації на основі кваліметричного підходу;

– *уточнено ключові дефініції*: розвиток педагогічної компетентності викладачів, мультимедійний програмно-методичний комплекс, інноваційне освітнє середовище;

– *подальшого розвитку* набуло використання факторно-критеріальних кваліметричних моделей для вимірювання рівнів розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні науково-методичних рекомендацій щодо впровадження моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ та умови її впровадження, зокрема у розробленому мультимедійному програмно-методичному комплексі, до якого увійшли: науково-методичний, електронний науково-методичний, мультимедійний посібники, електронна книга (формат fb2), відеофільм «Майстер-класи з організації та проведення інтерактивних занять»; цикл аудіоматеріалів: «Гуманістична спрямованість – концептуальна основа процесу розвитку професійної компетентності викладачів», «Здоров'язбереження – найважливіша складова педагогічного процесу гуманного типу», «Інноваційність – провідний фактор у розвитку професійної педагогічної компетентності педагогів», «Комунікативна компетентність викладачів як важлива умова створення гуманного середовища», зошит для самостійної роботи викладачів (друкований та електронний), інформаційний відеофільм за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції «Вивчення інноваційних процесів у науці і освіті Чехії та Франції», методичні рекомендації щодо вивчення курсу.

Результати дослідження впроваджено в освітню діяльність Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» (довідка № 128/254 від 5.04.2016), Державної наукової установи «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» (довідка № 14.1/10-1531 від 19.05.2014), Глухівського агротехнічного інституту ім. С.А. Ковпака Сумського національного аграрного університету (довідка № 365 від 30.04.2014), ВП «Політехнічний коледж Луганського національного аграрного університету» (довідка від № 185 28.04.2014), Мирогощанського аграрного коледжу (довідка № 54 від 27.04.2014), Хорольського

агропромислового коледжу Полтавської державної аграрної академії (довідка № 184 від 29.04.2014), Петрівського державного аграрного технікуму (довідка № 214 від 30.04.2014), Рівненського обласного інституту післядипломної освіти (довідка № 01-16/646 від 13.05.2014), Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 01/547 від 07.10.2014).

Особистий внесок здобувача. У працях, підготовлених зі співавторами, внесок здобувача полягає у: [9] – написанні розділу 1; [10] – написанні розділів 1, 2; [11] – розробці низки додатків; [12] – написанні розділів 1, 2; [13] – розробці модуля 3 «Інноваційність – провідний фактор у розвитку професійної педагогічної компетентності педагогів», створенні відеофільмів та розробці методики впровадження комплексу; [14] – розробці методики створення, ідеї концепції розробки; [15] – розробці методики створення і підготовці модуля 3.

Апробація результатів дослідження здійснювалася у формі виступів дисертанта на семінарах, на засіданнях Ради Науково-методичного центру «Агроосвіта», Спілки голів обласних Рад директорів, семінарах-аукціонах, педагогічних читаннях, конкурсах професійної майстерності.

Основні положення та результати дослідження обговорено на науково-практичних конференціях різного рівня:

– *міжнародних*: «Професійний розвиток педагога в системі безперервної післядипломної освіти» (м. Рівне, 2010), «Вивчення інноваційних процесів у науці та освіті Чехії» (м. Прага, 2011), «Вивчення інноваційних процесів у науці та освіті Франції» (м. Париж, м. Діжон, 2011), «Оновлення змісту професійної освіти майбутніх педагогів ДНЗ і ЗОШ I ступеня: парадигми XXI сторіччя» (м. Івано-Франківськ, 2011) «Інноваційні технології в освіті та науці Нідерландів» (Groene Campus Universiti, м. Хорст, Нідерланди, 2012), «Інтеграція аграрної освіти України у європейський освітянський простір» (м. Париж, 2013), «Актуальні проблеми здоров'язбереження в молодіжному середовищі XXI століття» (м. Київ, 2013), «Актуальні проблеми здоров'язбереження в Україні: педагогічні та медичні проблеми репродуктивного здоров'я» (Київ, 2014), «Модернізація інформаційно-ресурсного забезпечення освітнього простору навчальних закладів» (м. Київ, 2016);

– *всукраїнських*: «Розвиток післядипломної освіти в Україні: стан, проблеми, перспективи» (м. Київ, 2010), «Готовність педагогів до інноваційної діяльності в умовах безперервної післядипломної педагогічної освіти» (Рівне), «Випереджувальний характер післядипломної педагогічної освіти щодо розвитку суспільства економіки знань» (Рівне, 2012), «Елітний менеджер: технологія підготовки у системі національної освіти» (м. Київ, 2014), «Інтеграція науки і практики як чинник розвитку післядипломної освіти в умовах інформаційного суспільства» (м. Івано-Франківськ, 2014), «Реалізація тенденцій управління впровадженням здоров'язбережувальних технологій в освітній простір України» (м. Київ, 2015), «Модернізація змісту освіти і науки в Україні: неформальна освіта для дорослих» (м. Хмельницький, 2015).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження відображено в 25 друкованих працях, з яких: 6 статей у фахових наукових виданнях України, 1 стаття у наукометричному виданні, 6 – в інших виданнях, 9 – науково-

методичних, навчально-методичних та методичних посібників; 3 – електронні посібники і довідники.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (324 найменувань, із них 11 – іноземною мовою) і 22 додатки. Загальний обсяг дисертації становить 296 сторінок. Крім текстових матеріалів, робота містить 14 рисунків, 24 таблиці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, зазначено ступінь опрацювання проблеми, об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження; викладено провідні положення концепції дослідження, його теоретико-методологічні засади, методи наукового пошуку, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення одержаних результатів; наведено дані щодо апробації та впровадження результатів дослідження.

У **першому розділі** *«Проблема педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації в теорії та практиці»* проаналізовано проблему дослідження в наукових джерелах, обґрунтовано й визначено понятійно-категоріальний апарат і концептуальні засади розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, розглянуто основні підходи до структури педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації.

Проаналізовано педагогічну компетентність у контексті сучасних парадигм освіти, що пов'язана з кінцевим результатом освітнього процесу. Обґрунтовано теоретичні засади її формування і розвитку.

Визначено, що розвиток педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації – це цілеспрямований, багатofакторний і багатомірний процес, який призводить до стійких та якісних змін цього феномену.

Проаналізовано наукові дослідження з питань створення та розвитку методичних служб в Україні, зокрема Науково-методичного центру «Агроосвіта», що дозволило з'ясувати роль науково-методичних, навчально-методичних центрів у освітній діяльності та конкретно у розвитку педагогічної компетентності викладачів; обґрунтовано різновекторну діяльність Науково-методичного центру «Агроосвіта» як осередку розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації. Встановлено, що Науково-методичний центр «Агроосвіта» – складна цілісна система, яка знаходиться у постійному розвитку. В установі вдосконалюються форми науково-методичної роботи, спрямовані на розвиток педагогічної компетентності, саморозвиток та самовдосконалення педагогів.

Ступінь сформованості педагогічної компетентності викладачів розглядали за критеріями: спонукально-спрямовуючим (ступінь прояву мотивів і прагнень як властивостей особистості), інформаційно-знанневим (кількість та якість психолого-педагогічних знань), діяльнісно-функціональним (глибина, логічність та цілісність системи умінь), суб'єктивно-регулятивним (рефлексивний контроль особистих педагогічних дій, корекція особистої поведінки).

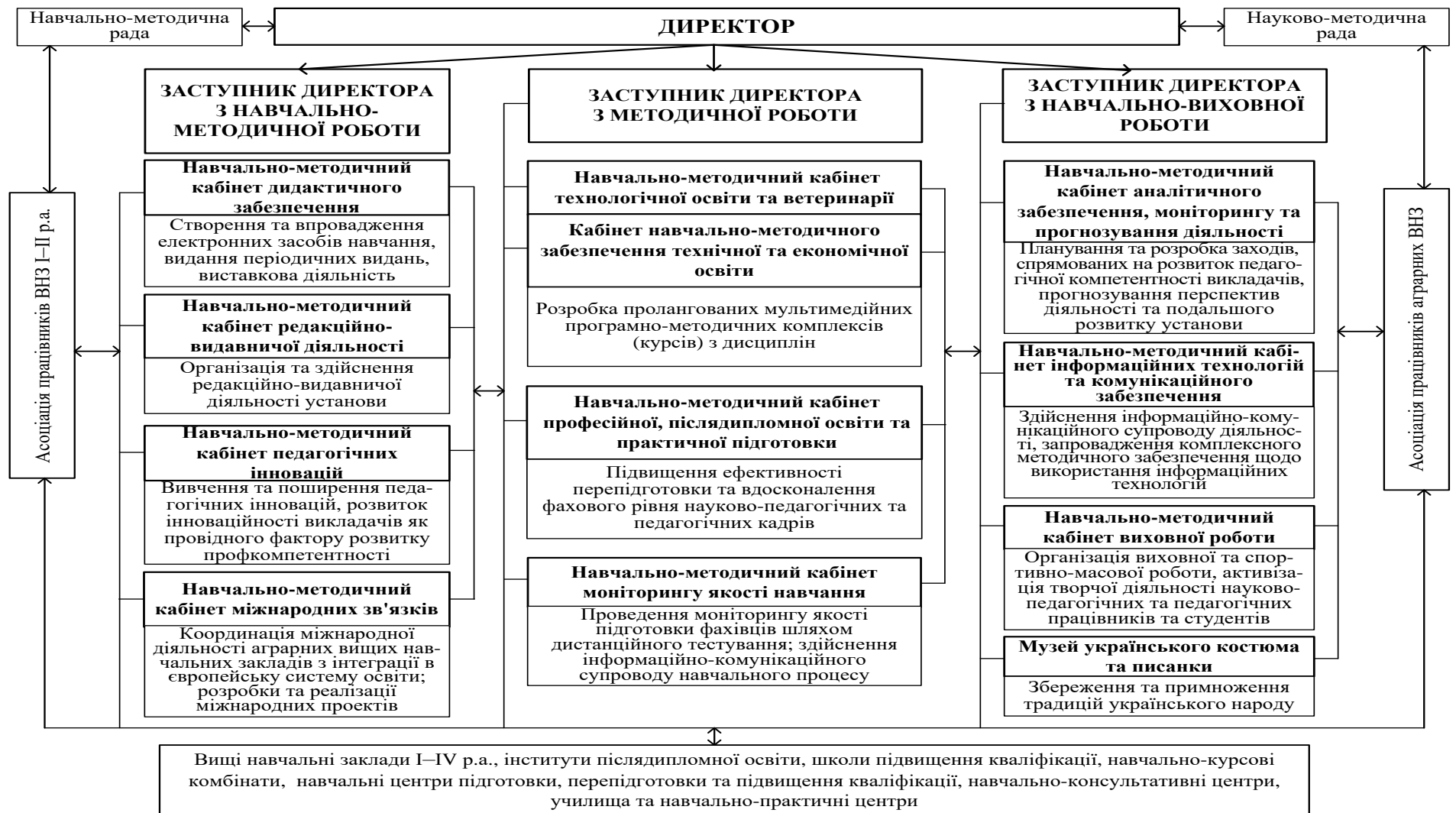

Рис.1. Структура Науково-методичного центру «Агроосвіта»

У другому розділі «*Модель та організаційно-педагогічні умови розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру*» подано теоретичну модель, представлену взаємопов'язаними блоками – методологічним, прогностично-аналітичним, мотиваційно-цільовим, змістово-процесуальним, оцінювально-коригувальним (рис. 1), яка містить такі елементи: соціальне замовлення, Національна рамка кваліфікацій, кваліфікаційні характеристики викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, мета, підходи, принципи, компоненти структури професійної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації, прогностично-аналітичний блок, мультимедійний програмно-методичний комплекс, форми, методи і засоби розвитку педагогічної компетентності, критерії, показники, рівні, очікуваний результат.

Метою створення моделі було забезпечення розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації. Процес моделювання відбувався поетапно, за універсальним алгоритмом. Результатом моделювання стала побудова моделі, яка є спрощеним аналогом об'єкта дослідження, відтворенням його життєвості в ідеальному вигляді і розкриває процес розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів в умовах Науково-методичного центру «Агроосвіта».

Визначено організаційно-педагогічні умови, які сприятимуть ефективному розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації, а саме: функціонування інноваційного освітнього середовища Науково-методичного центру, що є складовою інноваційного педагогічного простору і характеризується орієнтованістю на розробку та впровадження інновацій, мотивацією на досягнення успіху; розробка та впровадження мультимедійного програмно-методичного комплексу для розвитку педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, підготовка методичного супроводу.

Поняття «інноваційне освітнє середовище» розглядаємо як якісне, системне професійно-педагогічне середовище, з програмою управлінських та організаційних дій, спрямованих на розробку, впровадження та поширення інновацій.

Мультимедійний програмно-методичний комплекс (МПК) розглядаємо як багатоканальний інструмент пізнання, що є складною різноступеневою інтегрованою поліфонічною взаємодією візуальних та аудіоефектів під управлінням інтерактивного програмного забезпечення з використанням комп'ютерної техніки, які об'єднують текст, звук, графіку, фото, відео в цифровому представленні, що дозволяє інтенсифікувати процес розвитку педагогічної компетентності викладачів.

МПК складається з науково-методичного, електронного науково-методичного, мультимедійного посібників, електронної книги (формат fb2), відеофільмів «Майстер-класи з організації та проведення інтерактивних занять» та «Вивчення інноваційних процесів у науці і освіті Чехії та Франції» (за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції); циклу аудіоматеріалів; робочого зошита для викладачів.

Рис. 2. Модель розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I-II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру «Агроосвіта»

Інноваційність МПМК зумовлена модульністю навчання, особистісно орієнтованим підходом, можливістю працювати дистанційно, сприяє переходу від пояснювально-споглядального типу сприйняття до нового активного типу алгоритмічного мислення, інтенсивного розвитку інтелекту та життєтворчості з діагностичним контролем і корекцією знань і умінь.

МПМК передбачає розвиток педагогічної компетентності викладачів незалежно від їхнього віку, стажу, досвіду та кваліфікаційного рівня.

Рис. 3. Структура мультимедійного програмно-методичного комплексу «Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації»

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру» висвітлено організацію педагогічного експерименту, який передбачав перевірку ефективності моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації, подано його результати. Експеримент проводився у Науково-методичному центрі «Агроосвіта» упродовж 2008–2015 рр. у чотири етапи: пошуково-аналітичний (2008 р.), прогностично-планувальний (2009–2010 рр.), діагностично-формульальний (2011–2014 рр.), контрольньо-коригувальний (2015 р.).

Констатувальний та формульальний етапи експерименту проводилися на основі методики факторно-критеріального моделювання. З цією метою розроблено факторно-критеріальні

(кваліметричні) моделі та застосовано алгоритм оцінювання розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації, який включав: створення груп експертів, проведення анкетування респондентів, побудову ієрархічної структури показників (факторів, критеріїв); визначення коефіцієнтів вагомості та показників їх властивостей; обчислення часткової оцінки факторів та визначення індивідуальної й комплексної оцінки якості показників. Визначено рівні розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації (достатній – середній – високий). Проведено діагностування викладачів за шкалою: достатньому рівню відповідає показник від 0 до 0,50; середньому від 0,51 до 0,79; високому від 0,8 до 1,0.

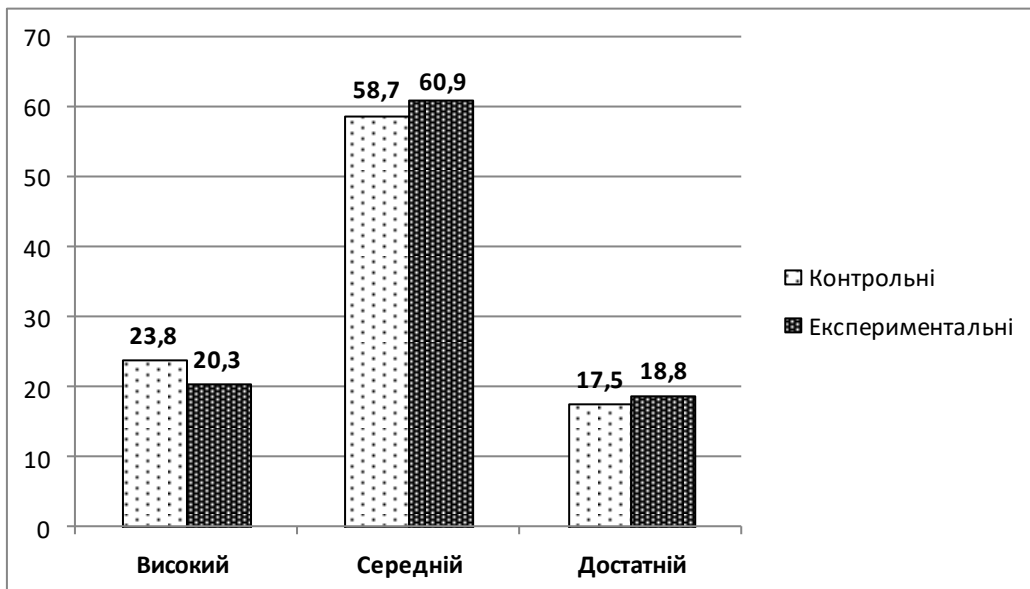

Рис. 4. Рівні педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації на початку експерименту (%)

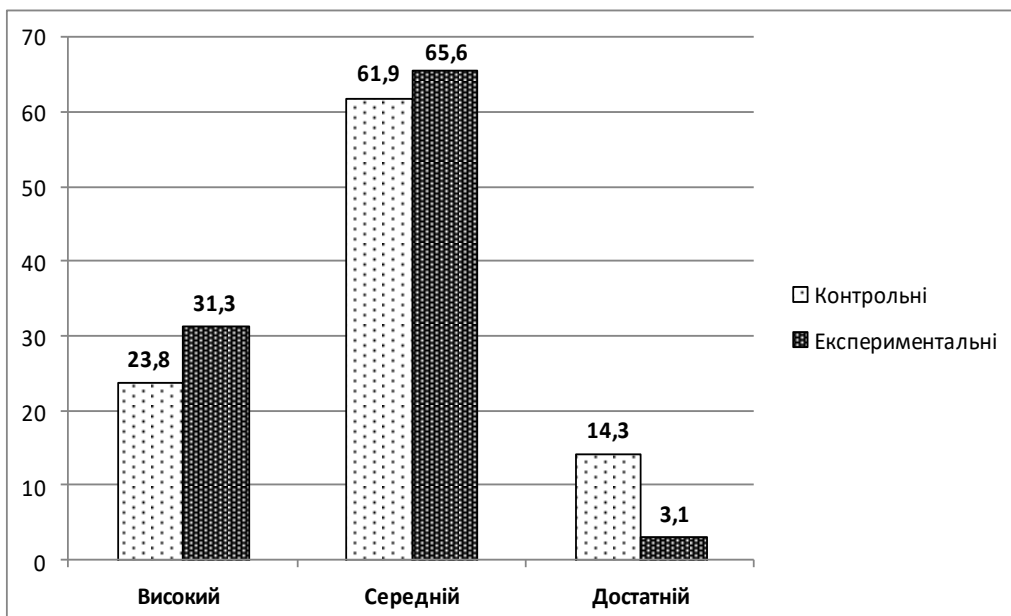

Рис. 5. Рівні педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в кінці експерименту (%)

За результатами експерименту у контрольних групах на високому рівні змін не відбулось, на середньому та достатньому рівнях відбулись незначні зміни. В експериментальних групах відбулись суттєві зміни.

Підготовлено методичні рекомендації щодо практичного впровадження розробленої моделі.

ВИСНОВКИ

Одержані в ході виконаного дослідження результати, реалізовані завдання і мета, уможливили такі загальні висновки:

1. Здійснено теоретичний аналіз проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації та виявлено, що успіх її вирішення лежить у полі ефективної реалізації завдань компетентнісного підходу. З'ясовано, що філософські, психологічні, педагогічні вчення як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, наповнені розмаїттям дискусійних напрямів з визначення складних дефініцій «компетентність» і «компетенції».

Оскільки педагогічна компетентність має конкретно-історичний характер, її структурне і змістовне наповнення є динамічним, і вона може вимірюватись кількісно і якісно, то для вичерпного і ґрунтовного аналізу основних понять дослідження було здійснено категорійно-методологічну кореляцію базового поняття «педагогічна компетентність» зі спорідненими поняттями «професійна кваліфікація», «кваліфікаційна категорія», «професійна культура» та іншими, парадигмальний контекст яких безпосередньо пов'язаний із розвитком педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації.

Педагогічна компетентність розуміється як сукупність особистісних якостей, знань, умінь, що забезпечують високий рівень самоорганізації професійної діяльності, її результатів, самопізнання та саморозвиток, достатні для самоосвіти і самостійного розв'язання пізнавальних проблем. Розвиток педагогічної компетентності визначено як цілеспрямований, багатофакторний і багатомірний процес, який призводить до стійких та якісних змін цього феномену.

Встановлено, що більшість дослідників у структурі педагогічної компетентності викладачів виділяють мотиваційно-ціннісний, когнітивний, конативний, особистісний компоненти.

Діяльність Науково-методичного центру «Агроосвіта» уможливлює розвиток педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в міжкурсовий період засобами поєднання дистанційного навчання, участю в організаційних заходах та самоосвітньою діяльністю. НМЦ є відкритим, мобільним, динамічним педагогічним комплексом, що утворює ядро взаємодії аграрних навчальних закладів, основними завданнями якого є побудова стратегій розвитку, розуміння потреб і можливостей навчальних закладів, розробка та реалізація продуктивних ідей і проведення дослідно-експериментальної роботи, що дозволяє розробляти, адаптувати та пропонувати професійній педагогічній спільноті інноваційні моделі розвитку освіти та педагогічної компетентності викладачів.

Поняття «інноваційне освітнє середовище» уточнено як якісне, системне

професійно-педагогічне середовище з програмою управлінських та організаційних дій, спрямованих на розробку, впровадження та поширення інновацій. Науково-методичний центр – це центр інноваційного досвіду, каталізатор освітніх реформ, який забезпечує оперативне та масове впровадження в освітній процес системоутворювальних інновацій та забезпечує їх супровід.

Встановлено, що створення інноваційного середовища Науково-методичного центру відбулося у декілька етапів: початковий, частковоорганізований (перехідний), організований і що йому притаманні наступні функції: методологічні, гносеологічні, практичні, комунікативні, інформаційні, координаційно-консультаційні, світоглядні, організаційно-просвітницькі.

Науково-методичний центр формує єдине методичне, інформаційно-освітнє та інноваційне середовище, виступає центром мережевої взаємодії аграрних вищих навчальних закладів. Мережева взаємодія – це система зв'язків, що дозволяє розробляти, адаптувати та пропонувати професійній педагогічній спільноті інноваційні моделі змісту освіти, управління освітніми процесами, технології розробки та створення засобів навчання тощо.

Науково-методичний центр є членом Асоціації працівників аграрних навчальних закладів України «Украгроосвіта», заснованої у 2003 році, та Асоціації працівників вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації.

2. Розроблено, науково обґрунтовано модель розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру, яка є цілісною, відкритою, динамічною педагогічною системою і представлена взаємозв'язаними блоками – методологічним, прогностично-аналітичним, мотиваційно-цільовим, змістово-процесуальним, оцінювально-коригувальним, ґрунтується на підходах: андрагогічному, акмеологічному, системному, діяльнісному, кваліметричному, особистісно орієнтованому та компетентнісному підходах; принципах: дидактичних – науковості, гуманізації, систематичності і послідовності, активності і самостійності суб'єктів розвитку педагогічної компетентності, поєднання колективної, групової і індивідуальної роботи, зв'язку навчання з життям (теорія і практика), наочності; специфічних – комфортності, інноваційності, інтеграції, поєднання колективної, групової і індивідуальної роботи, рефлексивного оцінювання власної діяльності.

Експериментально доведено, що розвиток педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації потребує дотримання таких організаційно-педагогічних умов:

- функціонування інноваційного освітнього середовища, Науково-методичного центру, яке є своєрідним інтегральним засобом розвитку педагогічної компетентності викладачів,
- створення та впровадження мультимедійного програмно-методичного комплексу.

3. Визначено рівні сформованості педагогічної компетентності у викладачів: високий, середній, достатній. Ступінь сформованості педагогічної компетентності викладачів визначено за критеріями: спонукально-спрямовуючим, інформаційно-знанцевим, діяльнісно-функціональним, суб'єктивно-регулятивним. Критерії складаються із показників, за якими визначили, наскільки педагог виявляє свою

педагогічну компетентність під час вирішення завдань.

Встановлено реальні та перспективні можливості НМЦ у розвитку педагогічної компетентності викладачів і констатовано їх недостатнє використання на практиці, особливо у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, розроблено мультимедійний програмно-методичний комплекс «Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації» та впроваджено його у практику. Мультимедійний програмно-методичний комплекс (МПК) розглянуто як багатоканальний інструмент пізнання, який є складною різноступеневою інтегрованою поліфонічною взаємодією візуальних та аудіоефектів під управлінням інтерактивного програмного забезпечення з використанням комп'ютерної техніки, які об'єднують текст, звук, графіку, фото, відео в цифровому представленні, що дозволяє інтенсифікувати процес розвитку педагогічної компетентності викладачів.

4. Оцінювання результатів експериментального дослідження проводилось на основі кваліметричного моделювання. З цією метою було розроблено факторно-критеріальні (кваліметричні) моделі та застосовано алгоритм оцінювання розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації.

Результатами формувального експерименту підтверджено, що апробація створеної моделі та організаційно-педагогічних умов розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації можуть забезпечити високий рівень розвитку педагогічної компетентності викладачів. В експериментальній групі зросла кількість викладачів з високим і середнім рівнями розвитку педагогічної компетентності. Відповідно кількість викладачів, які мали достатній рівень, зменшилась. У контрольній групі рівень педагогічної компетентності викладачів підвищився значно менше.

Отже, мета і завдання дослідження успішно реалізовані. Цілеспрямована робота з розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру забезпечила такі позитивні зміни у викладачів: відбулися позитивні внутрішні перетворення, пов'язані з розвитком внутрішньої мотивації, прагненням до самореалізації, самовдосконаленням, особистою відповідальністю за власне здоров'я, прагненням до вільної професійно-педагогічної комунікації, що є вагомим чинником подальшого професійного розвитку; викладачі активізували роботу щодо впровадження в освітню діяльність інноваційних технологій навчання, створення електронних засобів навчання; спостерігалось зростання впевненості у собі, творчих здібностей, самооцінки.

5. Розроблено методичні рекомендації для викладачів ВНЗ I–II рівнів акредитації щодо впровадження моделі розвитку педагогічної компетентності.

Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, а передбачає продовження науково-пошукової роботи. Перспективними можуть бути дослідження таких проблем, як адаптація до умов дистанційної освіти та порівняльні дослідження розвитку педагогічної компетентності викладачів в Україні та європейських країнах.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Жуковська С. А. Науково-методичний центр «Агроосвіта» як осередок розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів в умовах дистанційного навчання / С. А. Жуковська // ScienceRise : наук. журн. Спецвипуск «Педагогічні науки». – 2015. – № 4/5 (9). – С. 63–68.

2. Жуковська С. А. Упровадження інноваційних технологій навчання в аграрних вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації / С. А. Жуковська, М. П. Хоменко // Нові технології навчання. – 2009. – № 56. – С. 3–9.

3. Жуковська С. А. Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації – потреба сучасного суспільства / С. А. Жуковська // Проблеми освіти. – 2011. – № 67. – С. 8–14.

4. Жуковська С. А. Гуманістична спрямованість педагогічної діяльності як базова складова професійної компетентності педагогічних працівників / С. А. Жуковська // Нові технології навчання. – 2012 – № 72. – С. 166–173.

5. Жуковська С. А. Науково-методичний центр «Агроосвіта» – провайдер педагогічних інновацій в освіті / С. А. Жуковська // Нові технології навчання. – 2013. – № 77. – С. 152–161.

6. Снісаренко О. С. Мультимедійний програмно-методичний комплекс у розвитку професійної педагогічної компетентності викладачів ВНЗ I–II рівнів акредитації / О. С. Снісаренко, С. А. Жуковська // Нові технології навчання. – 2014. – № 80. – С. 78–83.

7. Жуковська С. А. Модель розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації та ефективність її впровадження / С. А. Жуковська // Проблеми освіти. – 2015. – № 83 (ч. I). – С. 180–184.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

8. Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації : наук.-метод. посіб. / [Олійник В. В., Снісаренко О. С., Клясен Н. Л., Хоменко М. П., Олійник В. В., Жуковська С. А.] ; за заг. ред. В. В. Олійника. – К. : Аграрна освіта, 2014. – 665 с.

9. Розвиток професійної педагогічної компетентності педагогічних працівників аграрних вищих навчальних закладів : з досвіду роботи / [авт.-уклад.: М. П. Хоменко, С. А. Жуковська, Т. О. Ольховик]. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 103 с.

10. Науково-методичний центр «Агроосвіта» – провайдер педагогічних інновацій в освіті : наук.-метод. посіб. / [авт.-уклад.: М. П. Хоменко, С. А. Жуковська, О. В. Ігнатенко]. – К. : Аграрна освіта, 2014. – 180 с.

11. Інтерактивні технології навчання у післядипломній освіті : метод. посіб. / [В. А. Семиченко та ін.]. – К. : Хмельницький, 2008. – 207 с.

12. Мультимедійний програмно-методичний комплекс у освітньому процесі / [С. А. Жуковська та ін.]. – К. : Аграрна освіта, 2015. – 32 с.

13. Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів вищих

навчальних закладів I–II рівнів акредитації: мультимедійний програмно-методичний комплекс / [Олійник В. В., Снісаренко О. С., Клясен Н. Л., Хоменко М. П., Олійник В. В., Жуковська С. А.] – Режим доступу : <http://agroosvita.com/node/3749>

14. Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації : електронний науково-методичний посібник / [уклад.: О.С. Снісаренко, М.П. Хоменко, С. А. Жуковська]. – Режим доступу: <http://nmcbook.com.ua>

15. Інтерактивні технології навчання у післядипломній освіті : електронний довідник / [авт.-уклад.: М.І. Скрипник, С. А. Жуковська,]. – Режим доступу http://nmcbook.com.ua/product_info.php?products_id=94

16. Гуманістична спрямованість – концептуальна основа розвитку професійної компетентності викладачів : метод. посіб. / [О. С. Снісаренко, С. А. Жуковська]. – К. : Аграрна освіта, 2009. – 58 с.

17. Здоров'язбереження – найважливіша складова педагогічного процесу гуманного типу : метод. посіб. / [О. С. Снісаренко, С. А. Жуковська]. – К. : Аграрна освіта, 2009. – 60 с.

18. Інноваційність – провідний фактор у розвитку професійної педагогічної компетентності педагогів : метод. посіб. / [О. С. Снісаренко, С. А. Жуковська]. – К. : Аграрна освіта, 2009. – 76 с.

19. Комунікативна компетентність викладачів як важлива умова створення гуманного середовища : метод. посіб. / [О. С. Снісаренко, С. А. Жуковська]. – К. : Аграрна освіта, 2009. – 56 с.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

20. Хоменко М. П. Європейський Союз – єдність у розмаїтті : матеріали наук.-практ. конф. «Вивчення інноваційних процесів в науці та освіті Чехії та Франції», лют. 2011 р.) / М. П. Хоменко, С.А. Жуковська // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2011. – № 1 (28). – С. 4–6.

21. Хоменко М. П. Науково-методичний центр як осередок розвитку і впровадження інновацій в освіті / М. П. Хоменко, С. А. Жуковська // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2011. – № 3–4 (30). – С. 4–8.

22. Жуковська С.А. Особистість, яка здатна створити особистість / С. А. Жуковська // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2013. – № 4 (35). – С. 4–5.

23. Жуковська С. А. Використання мультимедійних технологій в освіті / С. А. Жуковська, О. В. Ігнатенко, В. В. Перевозник // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2014. – № 1–2 (36). – С. 18–22.

24. Жуковська С. А. Мультимедійний програмно-методичний комплекс для розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів ВНЗ I–II рівнів акредитації / Жуковська С. А. // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2015. – № 1–2 (37). – С. 16–19.

25. Іщенко Т. Д. Інноваційне середовище Науково-методичного центру / Т. Д. Іщенко, С. А. Жуковська // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2015. – № 3 (38). – С. 7–10.

АНОТАЦІЯ

Жуковська С. А. Розвиток педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Національний університет біоресурсів та природокористування України. – Київ, 2016.

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру «Агроосвіта». У роботі проаналізовано психолого-педагогічну літературу, на основі чого уточнено сутність понять «розвиток педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу I–II рівнів акредитації», «мультимедійний програмно-методичний комплекс», «інноваційне освітнє середовище»; визначено структуру педагогічної компетентності викладача, яка складається із ціле-мотиваційного, когнітивного, конативного, особистісного компонентів.

Розроблено, науково обґрунтовано та експериментально перевірено модель розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру, яка спрямована на досягнення якісно нового (вищого) рівня педагогічної компетентності для ефективного здійснення професійної діяльності й базується на врахуванні соціально-педагогічного запиту. Модель є цілісною, відкритою, динамічною педагогічною системою, яка представлена взаємозв'язаними блоками – методологічним, прогностично-аналітичним, мотиваційно-цільовим, змістово-процесуальним, оцінювально-коригувальним. Створено мультимедійний програмно-методичний комплекс, який сприяв розвитку педагогічної компетентності викладачів, що доведено експериментально.

Встановлено, що інноваційному середовищу Науково-методичного центру притаманні такі функції: методологічні, гносеологічні, практичні, комунікативні, інформаційні, координаційно-консультаційна, світоглядна, організаційно-просвітницька. Науково-методичний центр формує єдине методичне, інформаційно-освітнє та інноваційне середовище, є центром мережевої взаємодії аграрних вищих навчальних закладів.

Для аналізу результатів педагогічного експерименту використано методи кваліметричної обробки даних.

Підсумки експериментально-дослідної роботи підтвердили ефективність моделі розвитку педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру.

Ключові слова: педагогічна компетентність, розвиток, модель розвитку педагогічної компетентності викладачів ВНЗ I–II рівнів акредитації, Науково-методичний центр, мультимедійний програмно-методичний комплекс, інноваційне освітнє середовище.

АННОТАЦИЯ

Жуковская С. А. Развитие педагогической компетентности преподавателей аграрных высших учебных заведений I–II уровней аккредитации в условиях Научно-методического центра. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины. – Киев, 2016.

Диссертационное исследование посвящено проблеме развития педагогической компетентности преподавателей аграрных высших учебных заведений I–II уровней аккредитации в условиях Научно-методического центра «Агроосвита». В работе сделан анализ психолого-педагогической литературы, на основе чего уточнена сущность понятий «развитие педагогической компетентности преподавателя высшего учебного заведения I–II уровней аккредитации», «мультимедийный программно-методический комплекс», «инновационная образовательная среда»; определена структура педагогической компетентности преподавателя, которая состоит из целемотивационного, когнитивного, конативного, личностного компонентов.

Разработана, научно обоснована и экспериментально проверена модель развития педагогической компетентности преподавателей аграрных вузов I–II уровней аккредитации в условиях Научно-методического центра, которая направлена на достижение качественно нового (высшего) уровня педагогической компетентности для эффективного осуществления профессиональной деятельности и базируется на учете социально-педагогического запроса. Модель является целостной, открытой, динамичной педагогической системой, которая представлена взаимосвязанными блоками – методологическим, прогностно-аналитическим, мотивационно-целевым, содержательно-процессуальным, оценочно-корректирующим.

Определены организационно-педагогические условия, способствующие эффективному развитию педагогической компетентности преподавателей аграрных вузов I–II уровней аккредитации, а именно: функционирование инновационной образовательной среды Научно-методического центра, которая является составляющей инновационного педагогического пространства и характеризуется ориентированностью на разработку и внедрение инноваций, мотивацией на достижения успеха; разработка и внедрение мультимедийного программно-методического комплекса для развития педагогической компетентности преподавателей высших учебных заведений I–II уровней аккредитации, подготовка методического сопровождения.

Создан мультимедийный программно-методический комплекс, который способствовал развитию педагогической компетентности преподавателей, что доказано экспериментально.

Мультимедийный программно-методический комплекс рассматриваем как многоканальный инструмент познания, который характеризуется сложным разноступенчатым интегрированным полифоническим взаимодействием визуальных и аудиоэффектов под управлением интерактивного программного обеспечения с

использованием современных технических средств, объединяющих текст, звук, графику, фото, видео в цифровом представлении, что позволяет интенсифицировать процесс развития педагогической компетентности преподавателей.

МПК состоит из научно-методического, электронного научно-методического, мультимедийного пособий, электронной книги (формат fb2), видеofilмов «Мастер-классы по организации и проведению интерактивных занятий» и «Изучение инновационных процессов в науке и образовании Чехии и Франции» (по материалам международной научно-практической конференции), цикла аудиоматериалов, рабочей тетради для преподавателей, методических рекомендаций по изучению курса.

Инновационность МПК обусловлена модульностью обучения, личностно ориентированным подходом, возможностью работать дистанционно, способствует переходу от объяснительно-созерцательного типа восприятия к новому активному типу алгоритмического мышления, интенсивному развитию интеллекта и жизнотворчества с диагностическим контролем и коррекцией знаний и умений.

МПК предусматривает развитие педагогической компетентности преподавателей независимо от их возраста, стажа, опыта и квалификационного уровня.

Установлено, что инновационной среде Научно-методического центра присущи такие функции: методологические, гносеологические, практические, коммуникативные, информационные, координационно-консультационная, мировоззренческая, организационно-просветительская. Научно-методический центр формирует единую методическую, информационно-образовательную и инновационную среду, выступает центром сетевого взаимодействия аграрных высших учебных заведений.

Для анализа результатов педагогического эксперимента использованы методы квалиметрической обработки данных.

Итоги экспериментально-исследовательской работы подтвердили эффективность модели развития педагогической компетентности преподавателей аграрных высших учебных заведений I–II уровней аккредитации в условиях Научно-методического центра.

Ключевые слова: педагогическая компетентность, развитие, модель развития педагогической компетентности преподавателей вузов I–II уровней аккредитации, Научно-методический центр, мультимедийный программно-методический комплекс, инновационная образовательная среда.

ANNOTATION

Zhukovska S. A. The development of pedagogical competence of teachers of agricultural universities of I-II levels of accreditation in the terms of the scientific and methodological center «Agroosvita». – The manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of pedagogical sciences, specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, 2016.

The thesis is devoted to the problem of development of pedagogical competence of teachers of agricultural universities of I–II levels of accreditation in the terms of the

scientific and methodological center «Agroosvita». The essence of the concepts of «development of pedagogical competence of teacher of the university of I–II levels of accreditation», «multimedia software-methodical complex», «innovative learning environment» is analyzed based on psychological and pedagogical literature. The structure of pedagogical competence of the teacher, which consists of the motivational, cognitive, conative, personal components, is determined.

The model of pedagogical competence of teachers of agricultural universities of I–II levels of accreditation in the terms of the scientific and methodological center that aims to achieve a qualitatively new (higher) level of pedagogical competence for effective implementation of professional activity and is based on consideration of socio-educational request is developed, scientifically grounded and tested. The model is solid, open, dynamic pedagogical system, represented by interconnected blocks – methodological, prognostic and analytical, motivational-targeted, content-procedural, evaluation-corrective. A multimedia program-methodical complex that promoted the development of pedagogical competence of teachers that proved experimentally is created.

It is founded that the innovation environment of scientific and methodological center has the following features: methodological, epistemological, practical, communication, information, coordination and consulting, ideological, organizational and educational. Scientific and methodological center forms a single methodological, information-educational and innovative environment; it is the center of networking agrarian universities.

Methods of qualimetric data science is used for analyzing the results of pedagogical experiment.

The results of experimental research confirmed the effectiveness of the model of pedagogical competence of teachers of agricultural universities of I–II levels of accreditation in the terms of scientific and methodological center.

Keywords: pedagogical competence, development, the model of pedagogical competence of teachers of agricultural universities of I–II levels of accreditation, scientific and methodological center, multimedia software and methodical complex, innovative learning environment.